

کتاب طبرستان

اون بش کونده بر نثر اولنور دینی . علمی مجموعه اسلامیہ در

صاحب و مدبر مسئولی

ابو العلا زین العابدین

تاریخ تأسیسی

۱۳۳۰

عدد : ۸ ۱۶ رمضان سنه ۱۳۳۰ پنجشنبه ۱۶ اغستوس ۱۳۲۸ برنجی جلد

[رساله ده مندرج مقاله لرك و بتون يازيلرك حقوق ، (حق تأليف قانونی) موجنبه محفوظدر .]

تفسیر تشریف انوار تان

۸۳ — وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْأَسْكَانِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنتُمْ مُّعْرِضُونَ

[آیات سابقه، بنی اسرائیلک وقتبله عللر اوزرینه تفضیلاری و آل فرعون ایله غرقدن کندیلاری خلاص ایدلش اوللری و حضرت موسایه کتاب ایله آیات بینات ویرلمی و جناب حقک انلره سوق ایلدیکی من و سلوی ایله محرای تهده تعیشلرنی تسهیل بیورمسی و انلردن دخی هر نعمت عقبنده کفران نعم کی حالات ظهور ایدیورایکنینه نعمت لرك تعاقب ایلش اولمسی]

کې حقنرنده رايگان اولان نعم تاريخه مليه يي وېونک تشکر نده تقصير ايلاريله بوتقصيرک عواقبي تذکیر ایدی . ماسبقده احکام عمليه ذکر اولغامش ويا لکز خصوصات مذکورده تبعاً بعض امور ايراد بيورلمش ایدی . بو آيت ايله مابعدنده کی آيآنده ايسه عبادات و معاملات دأر امهات احکام ايله او احکام اهمال اولنهرق انزلله عملک ترک ايدلديکی تذکار بيوريلبور . ايشته بو آيتلر ايله اولو وبالذات مراد اولان بودر ؛ مع مافيه آتيده خصوصات سابقه نك بعضيلرينه اولان اشارتک اعاده اولندينی برخيلي يرلرده وار . قرآن حکيم علی الا کثر انجاز ايله وبلکه اشارات دقيقه ايله اکتفا ايدلديکی حالده يهودک خطابنده اطباب ايتمی ، مناسبت کلدکجه انلرک اخلاق و اعمالنی تکرار تکرار شرح و ايضاح بيورمسی انلرک سوء فهملرني ، غلظت طبعلرني ، کثرت مشاغبه و مجادله لرني . و ذهنلری غرور معلومات عنديه ايله طولوب بوغرور کندیلرني شعاع حقت درونلرينه وصولندن ابعاد ايدلديکني ارأه ايلک حکمتنه مبتنی در . کله لم آيت کریميه . جناب منزل الفرقان شوبله بيوربور : [ويايد ايدک شونی که بزخی اسرائيلدن : اللهم دن ماعداسنه عبادت ايتزسکز .] سزی کتم عدمدن ظهوره کتوروب انواع لطف و کرمله پرورده ایدن جناب خلاق رحيم و کریمه منحصرأ تعبد ايدرسکز] و والدينه [کندیکز عاجز و ناتوان اولدينی و عقلکز هيچ برشيته ايرمديکی زمانلرده فرط شفقت و حس مهربانی ايله سزک بالوجوه تربيه کزه اعتنا ایدن پدر و مادرکزه] و [پدر و مادرکز واسطه سييله سزه انما ايليان] ذی قرابته و [پدرلرينک فوتيله نوازش و اعانه ابوتدن محروم قللمش] يتيماره و [کفایت ايدمچک کسبدن عاجز قالان] مساکينه احسان ايدرسکز [اولو پدر و مادرکزه بغایت انحال و تکریم ايله و بر و احسان ايله معامله و نظام فطرت حکمنجه رابطه قرابت سائر روابطک فوقنده بولمغله ثانياً دخی اقربا کزه بر و احسان و يتيملرک تربيه سنه و حقوقنی ضياعدن محافظه و امور دينيه و دنويه لرينه اعتنا و کسبدن عاجز قللمش مساکينه معاونت و مواسات ايلرسکز] و ناسه کوزللك ايله سويله يک [ناسه قول لين ايله نصيحت ايدک ، دينده ويا دنياده کندیلرينه نافع اولان جهته انلری حسن افاده ايله ارشاد ايلک] و [جناب حقه اخلاص ايله و عظمت و جلالته خضوع و خشوع ايله] اقامه صلاۀ ايدک و [نفسلريکزی خبت بخلدن تصفيه ایدن] زکاتی و يرکديه عهد و ميثاق المشيدق . صکره . [ای بني اسرائيل] ايچکزدن براز کيمسهر مستثنا اولهرق [جمله کز طاعتدن و حقوق عهده رعایتدن] يوز

چو ردیکز . سز بر قوم سکز که حال و شانکز [طاعتدن و حقوق عهده رعایتدن] اعراضدر .

« لاتعبدون الا الله » قول شریفی [قائلین لاتعبدون - الخ] تقدیرندهدر و نهی معانسنده اخباردر . بوطرز بیان نهی صریحدن دهها بلیغدر ، چونکه منهی طرفسندن گویا نهیه امثال ایدلشدن ناهی انک وقوعی خبر ویرور کی بر معنای ایهام ایدیور . یعنی بویه اولسی جدیر و شایان اولدینی ایما ایدیلیور .

« وبالوالدین احسانا » قول شریفی [وتحسنون بالوالدین احسانا] تقدیرندهدر . احسان [باء] ایله و [الی] ایله تعدی ایدر : « وقد احسن فی اذ اخرجنی من السجن » آیت کریمیه « واحسن کما احسن الله الیک » نظم جلیلنده اولدینی کی . احسان نهایت بر و تکریم اولدیفندن رعایت واعتنائی واجب اولان هرشی اکا داخل اولور . جناب حق بوآیت جلیله ایله « وقضى ربك ان لاتعبدوا الا اياه وبالوالدین احسانا » نظم شریفنده احسان بالوالدین حقنده کی امری امر بالتوحید و یاخود نهی عن الشریک ایله بر یره جمع ایمشدر که احسان بالوالدینک نه قدر مهم بر وظیفه عبودیت اولدینی بوندن اکلاشیلور . حقارنده بو مرتبه احسان واعزاز ایله امر اولنمی ، ابون فرزندلرینک سبب وجودی اولدقاری و علی الخصوص او بر طفل ناتوان اولوب نفعنه مالک و کنندیسندن دفع مضاره قادر اولمدینی زمانلرده انلر پروبالی اچوب تاکنندی امورینی تدویر ایدمک چاغله واصل اولنجه یمدک عشق و غرام ایله انک تربیه و محافظهسنه اعتنا ایلدکاری ایچونددر . و صله ارحام غنده پک بیوک و رابطه قرابت فطریه دیگر روابطدن مقدم اولوب انک اول بوجهتی بر و احسان ایله تقویه اتمک لزومی بیدار بولندیفنه و اهل و اقاربنه خیری اولمیانک سائر لرینه خبری طوقنمیه جفته مبنی ابویندن صکره اقارب بر و احسان ایله امر بیورلمشدر . [ذی القربی] جمع معانسنه مفرددر . قربی قرابت معانسنهدر و قرابت رحم و صلب مراددر . بعده سائر ناسدن اهل حاجتک حقوقی ذکر اولنهرق ایلک ابتدا ایتمک تربیه لرینه و حقوقتک محافظهسنه و امور دینیه و دنیویه لرینه اعتنا ایدلمسی توصیه اولتیور . معلومدر که قرآنده واحادیت شریفده ایتمک حقنده کی وصایا پک اکید و شدیددر . قرآن کریم قهر یتیمی نهی اتمش و مالنک اکلندن طولایی وقوع بولان وعیدی خصوصی بر تشدید ایله تشدید ایلشدر . بنی محترم صلی الله علیه و سلم افندمرن یارمقلرندن سبابه ایله وسطایی کو ستره رک « انا و کافل الیتیم فی الجنة »

کهانین ، بیورمشدرکه بنم ایله کافل یتیم جنتده بویکی یارمق کبی یان یانه یز یمکدر و بونکله ایتمک تربیه سنه اعتنا ایدنلرک عندالله قدر و منزلتلی نهدر یوکسک اولدیفته اشارت ایدلمشدر . بونک سر و حکمتی ایتمه فقر و فاقه نیک غلبه سی دکدر ؛ سبب بو اولایدی بو مقامده مساکینک ذکر یله اکتفا اولوردی . ایتم حقتده کراراً مراراً وقوع بولان وصایای اکیده نیک سر و حکمتی ، یتیمک تربیه سنه و حفظ حقوقنه اعتنایه حسن مرحمت فطریه سی کنیدیسی سوق ایده جک کیمه دن علی الاکثر محروم اولمایدیر . چونکه والده سی واریسه اکثری عاجزه اولور ، علی الخصوص یتیمک پدری وفات ایتدکن صکره قوجه یه واره جق اولورسه عجزی تضاعف ایدر . ایدمی ارحم الراحمین اولان الله تعالی حضرتلری ایتمه دأرتا کیدایدیکی وصایا ایله ، انلر ناسک اولادی منزله سنده اوله رق کنیدیلی دینی و دنیوی تربیه ایله تربیه ایتملری مراد بیوردی ، تاکه کنیدیلی و کنیدیلیه دیکرلری فساد اخلاق اولسونلر و بناءً علیه امت ارمسنده فساد اخلاق انتشار یله امت رهین زوال و انقراض اولسون . شو حالده ایتمک تربیه لینه اعتنا سائر اولاد ناسه انلرک پیشوای بدکار اولملری منع و سیله در ؛ زیرا درلو درلو فنا لقره اولک آباق اوله جق وجودلر وار ایکن تربیه خصوصی سهل و آسان اولیه جفتدن ایتمی کنیدی حاللینه براقق سائر اولاد امتک تربیه لرندن فراغت ایلک دیمکدر . یتیم : کنیدیسی صغیر ایکن پدری وفات ایتش اولانه دینور . جمعی : یتیمی و ایتمدر . ایتمدن صکرده مساکین ذکر بیوریلیور ؛ کفایت مرتبه کسبدن عاجز قلمش بیچارکانه بر و احسان ایدلمی ، الدن ایاقدن دوشمش کسب اقوالدن عاجز قلمش کلبه احزاننده درد معیشت ایله آه و انین ایدن ضعفایه چاره ساز اولنمی امر اولنیور . مساکین مسکینک جمعی در . مسکین : مقدار کفایه کسبدن عاجز اولانه اطلاق اولنور . ایشته آیت کریمه ده ذکر اولنان مساکین ایله بوقیل عجزه و بیچارکان مراد اولوب یوقسه حوائج ضروریه لری تدارک مقتدر اولدقلری و یا خود قازانمسلر بیله نفقه لری موجود بولندی حالدده محضاً اکتساب ثروت ایچون دیلنجیلکی کنیدی لینه کار و صنعت ایدینان کدایان هول مراد دکدر . زیر رضی الله عنه حضرتلرندن روایت اولنمشدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم افندمن : سزدن بریکز اینی الوب طاعه کیمک وصیرتیه بر دمت اوطون کتوروب صامق خلقدن تسئل ایتمکن البته والته خیرلیدر ، خلق اکا ایستر صدقه ویرسون ایستر ویرسون بیورمش .

ابن مسعود رضی الله عنه حضرت تارندن دخی مرویدرکه سیدالانام افندمن : برکیمسه کندینی تسئلدن مغنی قبله جق شیئه مالک ایکن تسئل ایته یوم قیامتده تسئل ایتدیکی شیار یوزنده طرناق یاره وبره سی صورتنده تجسم ایدرک او حال ایله میدان حشره کله جکدر -
الی آخره دیمش .

برانسناک عبادت مولادن صکره اقدام وظائفی پدر ومادریله ایچلرنده نشوونما بولدینی اهل واقاربته بر واحسان ایله معامله ایدرک بووجهله عائله سنک صلاح وسعادتده خدمت ایتمک اولوب درجه ثانیده دخی قومی ایچروسنده بولنان ایتم و محتاجینه ید لطف ومواساتی اوزاتهرق صلاح وسعادت عامه ید یاردم ایتمی جمله وظائفندن اولدیغنه اشارت بیوردینی کی انک سائر افراد امته قارشو دخی بروظیفه سی اولوب اوده انلره قول لین ایله ولطف ومجامله ایله نصیحت ایدرک کندیلرینی دینجه ویا دنیاچه خیر ومنفعتلری بولنان جهته ارشاد ایتمک اولدیغنه دخی « وقولوا للناس حسنا » قول شریفی ایله اشارت ایدلشدن . ایشته بو قول شریفده کی حسندن بیان ایتدیکمز وجه ایله دینجه ویا دنیاچه نافع اولان شی مراد اولوب یوقسه مجرد تعلق کفتار ومجامله خطاب مراد دکدر . فخرالدین رازی مرحوم تفسیرنده قول حسنک معناسی برمنوال مشروح بیان ایلدکدن و او بولده برخیلی تفصیلات ویردکدن صکره خاتمه تقریرنده بتون آداب دین ودنیانک « وقولوا للناس حسنا » قول شریفی تحتنده داخل اولدینی ثبوت بولدی دیور . [حسناً] کلمه سی مصدردر ومحذوف اولان قولک صفی اولهرق [قولاً حسناً] تقدیرنده در . قولى مصدر اولان حسن ایله توصیفده مبالغه واردر ، چونکه حسن ایله اتصافنده قولک کویا نفس حسن اولمش درجه سنه بالغ اولدیغنه دلالت ایدیور .

« الا قلیلاً منکم » قول شریفی اسلاف یهوددن قبل النسخ یهودیتی حقیله ایفا ایدنلر ایله اخلاقدن عبدالله ابن سلام و امثالی کی اسلام اولانلرینه اشارتدر - ق ، س . بو قول شریف موسی علیه السلام زماننده ویاخود هرزمان بولنان بعض کسانى استنادر ، زیرا هیچ بر امت ، هیچ بروقت عرفان وطاقتاری مقدارنجه حق محافظه ایدن مخاصیندن خالی اولماز . بو استثنائی ذکرده حکمت محسنلرک حقنی تنقیص ایتمک وبرامنده منکر فاش اولوب معروف ازلاشدینی زمان ایچلرنده مقدار قلیل صلحانک وجودی اوامندن عقاب الهی ینی منع ایتمه جکئی اراده ایلکدر - ع .

« و انتم معروضون » قول شریفی جمله تزییلیه در . تزییل : برسوز تمام اولدقدن صکره انک معناسنی شامل برجلهینی تأکیداً ایراد ایلیکدر . جمله معترضه اثناء کلامده ، جمله تزییلیه اخر کلامده اتیان اولنور . آیت کریمده واقع [تولی] اعراضی متضمن اولیه رق مجرد برشیدن انصراف معناسنه حمل ایدیله چک اولورسه بو قول شریف [ثم تولیت] دن حال اولور و [ایچکیزده براز کیمسه لردن ماعدا جمله کز طاعتدن و حقوق عهده رعایتدن اعراض ایدرک یوز چوردیکیز] مآلفی افهام ایدر ؛ قاضی بیضاوی مرحوم تفسیرنده بوجهته ده اشارت ایتمشدر .

برکت زاده اسماعیل حق

